

НАУКОВИЙ ІНКУБАТОР ЧЕРНІГІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ІНСТИТУТУ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

Незважаючи на складні умови, в яких опинилась вузівська наука у нашій країні, професорсько-викладацький склад науковці інституту досягли за роки існування навчального закладу (1993—97 рр.) певних позитивних результатів.

По-перше, була розроблена концепція виживання науки у нових економічних умовах — це концепція наукового інкубатора. Основний зміст її побудований на принципах емерджентності та синергізму.

Принцип емерджентності формулює правила цілісності системи і окремих її складових. Система це Чернігівський державний інститут економіки та управління з його різноманітністю форм учбової, методичної, наукової, виховної, господарської та комерційної діяльності. Складові науково-дослідної частини (НДЧ.) інституту — це її наукові лабораторії — госпрозрахункові підрозділи, а також госпбюджетні і в основному, госпдоговірні науково-дослідні (НДР) і дослідно-конструкторські (ДКР) роботи кафедр інституту. При цьому цілісність досягається за певної концентрації наукових умов, коли починає діяти, другий системний принцип — принцип синергізму, тобто інтелектуального колективного посилення діяльності окремих госпрозрахункових підрозділів від взаємозбагачення ідеями один одного і злагодженого керівного менторингу ректорату.

Отже, НДЧ інституту як сукупність госпрозрахункових лабораторій — це видима частина «айсберга», що виконує науково-дослідні та дослідію - к о н с т р у к т о р с ь к і роботи. Інша його частина — це сукупність малих підприємств, зібраних під дахом інституту. При цьому кожне мале підприємство є виробничою базою відповідної лабораторії вузу. Якщо лабораторія виконує наукові дослідження і конструкторські обрахунки, то її виробнича база — мале підприємство — виготовляє дослідні зразки і випускає серійну продукцію.

Цікава доля і взаємостосунків вузу і малих підприємств. Багато їх виникло і почало свою діяльність всередині інституту. Але старі традиції вищої школи не дозволили нормально функціонувати новим госпрозрахунковим підрозділам. І практично всі малі підприємства невдовзі були викинуті із альма-матер і опинились наодинці зі стихією ринку. Така ж доля спіткала і малі підприємства таких гігантів, як ЧРПЗ, ПО «Хімволокно», КС К та ін. Оскільки малі підприємства орієнтовані на обслуговування великих підприємств, а з них мало які працюють, то і більшість з них ледве зводять кінці з кінцями. У такій обстановці був організований «Регіональний інститут прикладних технологій» як орган об'єднання малих підприємств з обнадійливою програмою виживання. Сам же регіональний інститут прикладних технологій є складовою частиною учбово-наукового комплексу ЧДІЕУ.

Раціональна ідея створення наукового інкубатора була реалізована по двох напрямках:

- науковий — ЧДІЕУ — наукові госпрозрахункові лабораторії;
- виробничий — Регіональний інститут прикладних технологій — малі підприємства міста та області.

При цьому кожна лабораторія має свій виробничий базис — мале підприємство. Як правило, завідуючим лабораторією інституту призначається директор відповідного малого підприємства (принцип єдиначальності при розробці проекту від стадії НДР до серійного виробництва).

На сьогодні науковий інкубатор ЧДУЕУ об'єднує 24 госпрозрахункові лабораторії і 24 малі підприємства.

Основні наукові напрямки цих лабораторій включені до тематичного плану НДР та ДКР на 1997/98 рр. До них належать такі дослідження та розробки:

- температурних датчиків;
- сушильних агрегатів;
- бензин-синтетика;
- експертизи інвестиційних проектів;
- нетканих матеріалів;
- комп'ютерних технологій;
- зварювання п'єзодатчиків;
- навчальних комп'ютерних програм;
- психофізіологічних досліджень;
- біотехнологій; I;
- меддіагностичної техніки;
- штучних каменів;
- ультратонких фільтруючих матеріалів;
- регіонального геоінформаційного центру; s ,
- агротехнічного маркетингу;
- проектування економічних систем;
- засобів ветеринарії;
- методів землеупорядкування;
- засобів вимірювання фізичних параметрів;
- проекту «Університет XXI століття» та ін.

Фінансування наукових робіт здійснюється тільки за рахунок господарів.

У науковій роботі як керівники беруть участь професори, доценти та кандидати наук інституту.

Чисельність викладачів, задіяних у госпдоговірних та ініціативних держбюджетних НДР — 60, з них 27 аспірантів.

Продемонструємо результати діяльності наукового інкубатора на приладі чотирьох лабораторій:

лабораторія комп'ютерних технологій — комп'ютеризована робота бібліотеки та відділу кадрів інституту, розроблена інформаційна база даних «Населення м. Славутича»;

лабораторія «Бензин-синтетика» — розроблений і виготовлений дослідний зразок приладу для оперативного вимірювання октанового числа бензину;

лабораторія біотехнологій — впроваджена біотехнологія на основі червоного каліфорнійського черв'яка, виробництво та реалізація біогумусу, виробництво і застосування у сільському господарстві біостимуляторів, вирощування на промисловій основі шампінйонів;

лабораторія засобів ветеринарії — розроблений і впроваджується комплекс засобів для штучного осіменіння ВРХ.

За результатами науково-дослідних робіт у ЧДУЕУ були проведені перші наукові конференції.

I. Студентська наукова конференція, присвячена 1 річниці з дня заснування інституту — 27 лютого 1996 р.

У роботі конференції взяли участь понад 447 студентів та 25 викладачів. Було заплановано 67 доповідей. Робота проходила у 8 секціях: «Економічна орієнтація» (11 доп.), «Макроекономіка» (9 доп.), «Облік та аудит» (4 доп.), «Менеджмент у виробничій сфері» (4 доп.), «Економічно-математичні методи» (17 доп.), «Інформатика в економіці» (7 доп.), «Німецько-слов'янські мови» (10 доп.), «Історія України» (5 Доп.). Фактично було зроблено 76 доповідей.

За результатами проведеної конференції 30 студентів посіли 1, 2, 3 призиви місця.

2. Науково-практична конференція викладачів та співробітників інституту — 26 квітня 1996 р. Конференція проходила досить активно. Працювало п'ять секцій:

- методика навчання та оцінки знань;
- соціально-психологічні, виробничі та аграрно-технологічні аспекти менеджменту;
- фінансування та кредитування;
- соціальна та загальна економіка;
- економетрія та інформатика.

На конференції була прочитана 51 доповідь. Як результат проведення цього заходу були видані тези, що містять 45 найменувань.

3. Науково-методична конференція професорсько-викладацького складу — січень 1997 р. На конференції були розглянуті та прийняті до виконання концепції наскрізної математичної, комп'ютерної, гуманітарної, мовної, практичної підготовки студентів та їх майбутнього працевлаштування.

4. Науково-практична конференція викладачів, співробітників та студентів інституту — 23 травня 1997 р. Працювало сім секцій:

- економічна теорія (10 доп.);
 - фінансові важелі у макроекономіці (14 доп.);
 - облік та аудит (6 доп.);
 - менеджмент у виробничій та невиробничій сферах (9 доп.);
 - інформаційні технології в економіці (10 доп.);
 - гуманітарні проблеми (20 доп.);
 - германо-слов'янські мови (7 доп.);
- Всього було зроблено майже 66 доповідей.

5. Велику увагу приділяв ректорат інституту підготовці проектів для отримання грантів міжнародних установ. Було проведено значну роботу по підготовці та захисту трьох проектів.

Значно зросла кількість наукових публікацій. Лише у 1997 році вона нараховує 70 найменувань. Опубліковані дві монографії — проф. П. Руденка та доц. С. Москаленко. Видані тези доповідей конференції інституту за 1996 р.

До заочної аспірантури у 1997 р. склали екзамени 6 викладачів та співробітників інституту. Продовжують навчання 19 аспірантів та пошуковців. Захистив кандидатську дисертацію ст. викладач О. В. Пінчук. Підготовлені до захисту докторська (доц. В. Пальшаков) та кандидатська (викладач В. Мозговий) дисертації. Працює над докторською дисертацією доц. О. Железняк.

Певні успіхи досягнуті і в студентській науковій роботі. Вперше на Всеукраїнській студентській олімпіаді (1996/97 н. р.), що проводилась

Міносвітою України в галузі економіки, наш студент 3-го курсу В. Яр-ма к посів призове (друге) місце, по групі економічних вищих доповідей два студенти посіли п'яте місце з математики, а студентка 4-го курсу С. Кухар завоювала шосте місце з менеджменту.

Інтелектуальний потенціал професорсько-викладацького складу, виражений у наукових працях та авторських свідоцтвах, складає понад 560 найменувань або 11 наукових праць на одного викладача. З них 11 монографій, 9 брошур, 49 авторських свідоцтв, понад 490 наукових статей та інших праць.

